

REVISIONSRAPPORT

Granskning av årsredovisning 2020

Ansvarig nämnd: kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

1	SAMMANFATTNING	3
2	INLEDNING/BAKGRUND.....	3
3	SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING	4
4	REVISIONSKRITERIER.....	4
5	METOD	4
6	RESULTAT AV GRANSKNINGEN	5
6.1	FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	5
6.2	BALANSKRAVSRESULTAT	5
6.2.1	Målen för god ekonomisk hushållning	6
6.3	RESULTATRÄKNING	7
6.4	BALANSRÄKNING	8
6.5	KASSAFLÖDESANALYS	9
6.6	NOTER.....	9
6.7	DRIFT- OCH INVESTERINGSREDOVISNING.....	9
6.7.1	Driftredovisningen	9
6.7.2	Investeringsredovisningen	10
6.8	SAMMANSTÄLLA RÄKENSKAPER	10
7	KVALITETSSÄKRING	11
8	ANSVARIGA FÖR GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE	11

1 SAMMANFATTNING

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har årsredovisningen per 2020-12-31 granskats. Granskningen syftar till att bedöma om rapporten innehåller de uppgifter som krävs och bedöma om verksamheten bedrivs enligt fullmäktiges riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Bedömningar görs i enlighet med gällande bestämmelser och god revisionssed i kommunal verksamhet.

Årsredovisningen innehåller de delar som avses i kommunallagen och lag om kommunal bokföring och redovisning. Sammanställda räkenskaper har upprättats avseende den kommunala koncernen.

I förvaltningsberättelsen lämnas i allt väsentligt upplysningar och informationer som stämmer överens med bestämmelserna om innehållet.

Kommunen redovisar ett resultat om 4,1 % av skatteintäkter, utjämnings- och statsbidrag, 2,1 % högre än fullmäktiges resultatmål om 2 % i budgeten. Det ekonomiska resultatet är främst en följd av statens kompensation under pandemin.

Utvecklingen av fullmäktiges åtta verksamhetsmål bedöms av kommunen positivt. Utfall för riktvärden i riktlinjer för god ekonomisk hushållning redovisas där två av sex uppnås. Verksamheten rymms sammantaget inom budgeten med störst nettokostnadsavvikelse för individ- och familjeomsorgen.

Med utgångspunkt i de riktvärden som fullmäktige fattat beslut om framkommer att verksamheten behöver anpassa kostnaderna för att klara god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv.

Resultat- och balansräkningen inklusive noter och tilläggsupplysningar är uppställda i enlighet med LKBR.

Vår genomgång av drift- och investeringsredovisning samt sammanställda räkenskaper utvisar att redovisningarna är upprättade i enlighet med kraven i LKBR.

Bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning samt god redovisningssed som den kommer till uttryck i rådet för kommunal redovisningsrekommendationer.

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och upprättade i enlighet med god redovisningssed.

Vi bedömer att kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans.

Vi bedömer att resultatet i årsredovisningen i allt väsentligt inte är förenligt med de finansiella mål fullmäktige beslutat om. Resultatet med avseende på verksamhetsmålen låter sig inte bedömas.

2 INLEDNING/BAKGRUND

Revisorerna ska bedöma om resultaten i årsredovisningen som enligt KL 11 kap 21 § ska behandlas av fullmäktige är förenliga med de mål fullmäktige beslutat inklusive mål om god ekonomisk hushållning. Revisorernas skriftliga bedömning ska lämnas till fullmäktige inför behandlingen av årsredovisningen.

3 SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING

Syfte

Det övergripande kontrollmålet är att pröva om räkenskaperna är rättvisande och bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat om.

Revisionsfrågor

- Har årsredovisningen upprättats enligt lagkrav, rekommendationer och god redovisningssed?
- Är resultaten i årsredovisningen förenliga med fullmäktiges mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning?

Avgränsning

Granskning sker i den omfattning som följer av god revisionsred i kommunal verksamhet med utgångspunkter i SKYREVs vägledning för redovisningsrevision. Granskning sker av ett urval av underlag utifrån bedömningar om väsentlighet och risk.

4 REVISIONSKRITERIER

De bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar är:

Kommunallag (2017:725), KL

Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, LKBR

Rekommendationer från rådet för kommunal redovisning, RKR

SKYREVs vägledning för redovisningsrevision

Fullmäktigebeslut

Interna regler och anvisningar.

5 METOD

Vi har hämtat informationer via intervjuer med ansvariga vid ekonomifunktion samt granskning av dokumentation inklusive analysunderlag för bedömningar om:

- årsredovisningen innehåller de upplysningar och uppgifter som krävs och att rekommendationer efterlevs
- rutiner för analyser, avstämningar och arbetet för att säkerställa väsentliga poster för den finansiella rapporteringen
- bokslutsprocessen och rimligheten kring interna anvisningar och om de följts
- rimligheten i kommunstyrelsens utvärdering om mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning har nåtts och följts
- andra förhållanden av betydelse för styrningen och uppföljningen

Granskning har skett av fullständighet, riktighet, existens, tillhörighet, periodisering, värdering, äganderätt och förpliktelser samt innehåll, presentation och läsbarhet. Upplysningar om förvaltningarnas säkerställande kring rapporteringsrutiner och de uppskattningar/bedömningar som ligger till grund för lämnade uppgifter och informationer har hämtats. Ett urval av underlag och avstämningsrutiner i bokslutet har

granskats utifrån väsentlighet och risk. Kompletteringar hämtas in. Analyser och bedömningar med utgångspunkter i revisionskriterierna har slutförts.

Skriftlig granskningsrapport har upprättats och sakgranskats av redovisningschef inför rapportering till revisorerna.

6 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

6.1 FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Enligt 1 kap. 4 § LKBR ska bokföring och redovisning fullgöras på ett sätt som överensstämmer med god redovisningssed. Enligt 4 kap. 3 § tredje stycket LKBR ska upplysning om skälen för eventuell avvikelse från rådets rekommendationer lämnas i en not. *Det är aldrig förenligt med god redovisningssed att avvika från uttryckliga lagregler.*

Innehållet i förvaltningsberättelsen regleras i 11 kap. LKBR. Förvaltningsberättelsen ska innehålla:

- En översikt över utvecklingen av kommunens verksamhet
- Upplysningar om sådana förhållanden som inte ska redovisas i balansräkningen eller i resultaträkningen, men som är viktiga för bedömningen av kommunens resultat eller ekonomiska ställning
 - Händelser av väsentlig betydelse och förväntad utveckling
 - Väsentliga personalförhållanden
 - Upplysningar om andra förhållanden som är av betydelse för styrningen och uppföljningen av den kommunala verksamheten
 - Utvärdering av om målen och riktlinjerna för god ekonomisk hushållning har uppnåtts och följts
 - Utvärdering av kommunens ekonomiska ställning inklusive balanskravsutredning
 - Upplysningar om den kommunala koncernen
 - Upplysningar om privata utförare som är av väsentlig betydelse för bedömningen av kommunens verksamhet eller ekonomiska ställning

Kommentar

Vi bedömer att förvaltningsberättelsen i allt väsentligt innehåller en översikt över utvecklingen av kommunens verksamhet. Upplysningar avseende händelser av väsentlig betydelse, som inträffat under räkenskapsåret eller efter dess slut, samt sådana förhållanden som inte ska redovisas i balans- eller resultaträkningar men som är viktiga för bedömningen av kommunens resultat och ställning redovisas. Upplysningar om väsentliga personalförhållanden och redogörelser över förväntad utveckling lämnas. Den ekonomiska utvecklingen analyseras närmare i finansiella analysdelar.

6.2 BALANSKRAVSRESULTAT

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om dels årets resultat efter balanskravsjusteringar, dels detta resultat med justering för eventuell förändring av resultatutjämningsreserv, LKBR 11:10.

Nedan följer en sammanställning av kommunens utredning:

Balanskravsutredning 2016 - 2020 **2016** **2017** **2018** **2019** **2020**
(MSEK)

Årets resultat	68,4	67,0	34,9	125,8	172,2
Avgår realisationsvinster	-0,9	-0,2	-3,8	-2,5	-0,6
Orealiserade vinster/förluster			15,6	-42,3	-13,2
Återföring orel.vinster/förluster				36,6	10,1
Justerat balanskravsresultat	67,5	66,8	46,7	117,6	169,3
Reservering av medel till RUR	0	0	0	0	-127,2
Årets balanskravsresultat	67,5	66,8	46,7	117,6	42,1

Kommunen redovisar positiva balanskravsresultat över tid. Föregående års byte av redovisningsprincip när det gäller finansiella instrument påverkade resultatet med 42,3 mnkr. Medel har reserverats till resultatutjämningsreserv (127,2 mnkr) i enlighet med fullmäktiges riktlinjer och påverkar årets balanskravsresultat som redovisas till 42,1 mnkr.

6.2.1 Målen för god ekonomisk hushållning

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering om målen och riktlinjerna enligt KL 11 kap 6 § första och andra styckena har uppnåtts och följts. Förvaltningsberättelsen ska även innehålla en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning, LKBR 11:9.

Kommunen har reviderat riktlinjerna för god ekonomisk hushållning¹. Tillägg har gjorts kring bestämmelserna om resultatutjämningsreserv. I granskningen av delårsrapporten lyftes behovet av förtydliganden kring satta riktvärden och kopplingen till verksamhetsmålen. Några förtydliganden i den delen har inte gjorts.

Kommunen redovisar ett resultat om 4,1 % av skatteintäkter, utjämning och statsbidrag, 2,1 % högre än fullmäktiges resultatmål om 2 % i budgeten. Det ekonomiska resultatet är främst en följd av statens kompensation under pandemin. Kommunen lyfter behovet av årliga resultat för att tillskapa det utrymme som behövs till kommande investeringar.

Soliditeten, 42,8 %, nådde riktvärdet om 38 %. Investeringar översteg riktvärdet med 1,1 %. Totala riktvärdet för underhåll av kommunens fastigheter nåddes, däremot inte riktvärden för planerat respektive akut underhåll.

Riktvärden om nettokostnadsavvikelser och KKIK²-mått nåddes inte för verksamheterna. Störst nettokostnadsavvikelse återfinns inom individ- och familjeomsorgen. Förklaringar lämnas och informationer ges om att anpassningar behövs för att nå satta riktvärden.

Fullmäktiges åtta kommunövergripande verksamhetsmål sammanställs och redovisas utförligare i bilaga till årsredovisningen. Utvecklingen kring underliggande uppdrag och nyckeltal för respektive mål ligger till grund för att kommunen gör en sammanfattande bedömning som är positiv.

Det är fortsatt otydligt på det sätt kommunen analyserat och utvärderat uppnådda resultat i bedömningar om måluppfyllelsen. Satta riktvärden bedöms ur ett finansiellt perspektiv i årsredovisningen där två av sex riktvärden nås. Utfallen pekar på att verksamheten

¹ KF 2020-12-15 § 238.

² Kommunens Kvalitet i Korthet (Nationella jämförelser).

behöver anpassa kostnaderna för att klara en god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv.

Bedömning

Vi bedömer att resultatet i årsredovisningen inte är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv. Två av sex riktvärden uppnås.

Det är inte möjligt att bedöma om resultatet är förenligt med verksamhetsmålen.

6.3 RESULTATRÄKNING

Enligt LKBR 5:1 ska resultaträkningen i sammandrag redovisa samtliga intäkter och kostnader under räkenskapsåret.

Nedan redovisas en översiktlig jämförelse mellan åren 2020 och 2019.

Resultaträkning (mnkr)	2020	2019
Verksamhetens intäkter	1034,1	972,0
Verksamhetens kostnader	-4897,5	-4795,6
Avskrivningar	-217,0	-200,3
Verksamhetens nettokostnader	4112,7	-4023,9
Skatteintäkter	3005,2	2993,8
Gen.statsbidr. o kostn. utjämning	1200,2	1032,8
Verksamhetens resultat	125,0	2,7
Finansnetto	47,2	123,1
Årets resultat	172,2	125,8
Nettokostn./skatteint. + gen. statsbidr.	95,9 %	96,9 %

Verksamhetens intäkter har ökat med 6,4 % (f.å. 1,9 %) medan kostnaderna har ökat med 2,1 % (f.å. 4,4 %) i jämförelsen med föregående år. Det har, tillsammans med ökningen i avskrivningar, fört med sig att nettokostnadsandelen har minskat från 99,9 % till 97,0 % före finansnetto, i nivå med justerad budget. Nettokostnadsandel inklusive finansnetto är 95,9 % respektive 96,9 %. Finansnettot föregående år påverkades bland annat av den förändrade värderingen av pensionsmedelsportföljen till marknadsvärde.

Fullmäktiges mål om att det årliga resultatet i genomsnitt ska uppgå till minst 2 % av skatter, utjämning och statsbidrag klaras. För 2020 uppgick resultatet till 4,1 % (3,1 % f.å). För åren 2016 – 2020 har i genomsnitt 2,4 % uppnåtts.

Årets resultat har i stort påverkats av extra generella statsbidrag för att kompensera lägre skatteintäkter samt högre sjuklönekostnader och merkostnader under pandemin om totalt 186,1 mnkr. Av dessa uppgår konjunkturstöd och förstärkning välfärd till 119,7 mnkr.

Bedömning

Resultaträkningen är uppställd enligt LKBR. Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt externa intäkter och kostnader och är rätt periodiserat.

Vi bedömer att utfallet i resultaträkningen är i allt väsentligt rättvisande och årets resultat når budgeterat resultat för god ekonomisk hushållning.

6.4 BALANSRÄKNING

Balansräkningen ska enligt LKBR 6:1 i sammandrag redovisa kommunens samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång (balansdagen). Ställda pantar och ansvarsförbindelser ska tas upp inom linjen.

Nedan redovisas en översiktlig jämförelse mellan åren 2020 och 2019.

Balansräkning (mnkr)	2020	2019
Anläggningstillgångar	9407,9	9112,3
- varav utlåning internbank	4505,5	4505,0
Omsättningstillgångar	532,4	543,7
S:a tillgångar	9940,3	9656,0
Eget kapital	3697,0	3524,8
- varav årets resultat	172,2	125,8
Avsättningar	314,6	283,4
Skulder	5928,7	5847,8
- varav upplåning internbank	4875,0	4875,0
S:a skulder	9940,3	9656,0
Ansvarsförbindelser	1374,7	1378,0
Borgensförbindelser	199,2	202,1
Soliditet inkl p-skuld	23,3 %	22,6 %
Balanslikviditet	51,7 %	56,9 %

Kommunens soliditet har förbättrats främst till följd av årets resultat. Investeringarna har självfinansierats till 91 % (97 % f.å). Låneskulden är oförändrad men likviditeten har minskat. Det totala pensionsåtagandet har ökat jämfört med föregående år på grund av avtalsförändringar som överstiger minskningen i ansvarsförbindelsen.

Granskade underlag avseende exploateringstillgångar utvisar att resultat från den löpande verksamheten intäktsförs i enlighet med bestämmelserna.

Vi har noterat att föregående års otillåtna avsättning för erhållna ersättningar från Migrationsverket, 41 mnkr, har minskat till 12 mnkr. Granskningen av periodisering av intäkter och kostnader har inte visat på några väsentliga avvikelser avseende beloppen.

Kommunen har lämnat stöd till Innanförskapsakademien i Jämtland AB om 6,48 mnkr. Samtidigt har 5,6 mnkr av utbetalt stöd bokats upp i balansräkningen som en långfristig skuld respektive fordran till bolaget vilket inte har påverkat årets resultat.

Aktieägartillskott till Inlandsbanan AB om 7,5 mnkr har redovisats som en långfristig fordran och skulle ha ökat aktiernas värde med motsvarande belopp. Klassificeringen har inte påverkat resultaträkningen.

Klassificering av finansiella anläggningstillgångar avseende pensionsmedelsportföljen är ett avsteg från rådets rekommendationer. Avvikelse redovisas från rekommendationen avseende materiella anläggningstillgångar då rutin för omprövning av nyttjandeperioder saknas. Informationer om avstegen lämnas och har inte påverkat vår bedömning.

Bedömning

Balansräkningen är i huvudsak uppställd enligt LKBR. Föregående års utgående balanser har överförts rätt som årets ingående balanser. Årets resultat enligt balansräkningen överensstämmer med resultatet för god ekonomisk hushållning.

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital. Vi bedömer att tillgångarna, avsättningarna och skulderna i allt väsentligt existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade och värderats enligt principerna i LKBR.

6.5 KASSAFLÖDESANALYS

I kassaflödesanalysen ska kommunens in- och utbetalningar under räkenskapsåret redovisas.

Bedömning

En översiktlig analys av kassaflödet visar att investeringsverksamheten finansierats genom löpande verksamhet och minskning av likvida medel i kommunen. I kommunkoncern har investeringarna finansierats helt inom löpande verksamhet. En överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

6.6 NOTER

Upplysningar ska lämnas i noter. Noter som avser enskilda poster i resultat- eller balansräkningen ska läggas fram i samma ordning som posterna. Hänvisning ska göras vid de poster som noterna hänför sig till.

Om en avvikelse görs med stöd av 4 kap 4 § andra stycket från någon av de grundläggande redovisningsprinciper som anges i paragrafen, ska det lämnas en upplysning om skälen för avvikelsen och en bedömning av effekten på kommunens resultat och ställning.

En upplysning ska lämnas om principerna för värdering av tillgångar, avsättningar och skulder.

Bedömning

Disposition och struktur för notupplysningar har justerats jämfört med föregående år. Uppgifter om gjorda avvikelser har lämnats. Noter och tilläggsupplysningar har bedömts vara i överensstämmelse med LKBR och rådets rekommendationer.

6.7 DRIFT- OCH INVESTERINGSREDOVISNING

6.7.1 Driftredovisningen

Enligt LKBR 10:1 ska driftsredovisningen innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten. Vi har granskat att:

- ✓ Budgeterade och redovisade intäkter och kostnader redovisas i sammanfattning

- ✓ Redovisade intäkter och kostnader överförts riktigt från bokföringen
- ✓ Samma periodiseringsprinciper gäller för både budget och redovisning
- ✓ Jämförelse görs med tidigare år
- ✓ Driftredovisningen är analyserad i förhållande till ekonomi och fastställda mål

Av driftsredovisningen framgår nämndernas budgetavvikelser för både intäkter och kostnader samt tilläggsanslag. Barn- och utbildningsnämnden redovisar ett överskott som i huvudsak förklaras av ändrad budgetfördelning vilket har justerats. Verksamheten har även arbetat med att minska personalkostnader. Vård- och omsorgsnämnden har fortsatt anpassat verksamheten och redovisar överskott. Nettokostnadsavvikelser, i jämförelser med andra, inom individ- och familjeomsorgen sticker ut och åtgärder har satts in. Sammantaget har verksamheterna bedrivits inom budgetram.

Bedömning

Vi bedömer att driftredovisningen utifrån ovanstående genomgång i allt väsentligt ger en rättvisande bild av utfallet för den löpande verksamheten.

6.7.2 Investeringsredovisningen

Investeringsredovisningen ska innehålla en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet, LKBR 10:2. Vi har granskat att:

- ✓ Investeringsredovisningen visar kommunens totala investeringsverksamhet
- ✓ Investeringsredovisningen är uppställd enligt god redovisningssed
- ✓ Beloppen i investeringsredovisningen överensstämmer med bokföring
- ✓ Posterna i investeringsredovisningen är överförda till balansräkning och kassaflödesanalys
- ✓ Jämförelse med tidigare år görs
- ✓ Avvikelser i förhållande till budget har analyserats och kommenterats

Större investeringsprojekt har specificerats och uppgifter lämnats om pågående projekt. Beslut om tilläggsbudgetar har minskat den totala investeringsbudgeten med 187,2 mnkr jämfört med ursprunglig budget om 657,8 mnkr. Genomförda investeringar uppgår till 466, 8 mnkr. Mål om nettoinvesteringar till högst 10 % av skatter, utjämning och statsbidrag och underhåll om minst 106 kr/kvm har i stort uppnåtts.

Bedömning

Vi bedömer att investeringsredovisningen utifrån ovanstående genomgång i allt väsentligt ger en rättvisande bild av investeringsverksamheten samt i övrigt är upprättad i enlighet med kraven i LKBR.

6.8 SAMMANSTÄLLA RÄKENSKAPER

Sammanställda räkenskaper ska upprättas för den kommunala koncernen, LKBR 12:2. Vid upprättandet av sammanställd resultaträkning, sammanställd balansräkning, kassaflödesanalys och noter ska motsvarande bestämmelser i kommunen tillämpas. Vi har granskat att:

- ✓ Den sammanställda redovisningen är uppställd enligt LKBR
- ✓ Noter finns i tillräcklig omfattning
- ✓ Konsolidering skett av bolag med väsentlig betydelse för kommunen

- ✓ Proportionell konsolideringsmetod och förvärvsmetod har tillämpats vid konsolideringen
- ✓ Beloppen överensstämmer med den sammanställda redovisningen och de ingående bolagens redovisningar
- ✓ Eliminering av interna poster i allt väsentligt har skett

Vi har granskat att kommunen upplyst om varför inte företag omfattas om det är aktuellt. Vi granskar specifikation av balanspost där det inte klart framgår av bokföringen i övrigt. Av specifikation ska framgå hur enheternas räkenskaper sammanställts och eventuella justeringar, elimineringar och konsolidering av poster i kommunkoncernens resultat och balansräkning.

De sammanställda räkenskaperna utgår från kommunen och det helägda koncernbolaget Östersunds Rådhus AB samt Jämtlands Gymnasieförbund (62 %) och Jämtlands Räddningstjänstförbund (26,86 %).

Bedömning

Vi har, utifrån ovanstående genomgång, bedömt att sammanställda räkenskaper i allt väsentligt har upprättats i enlighet med LKBR.

7 KVALITETSSÄKRING

Berörda uppgiftslämnare har faktagranskat lämnade uppgifter som finns med i revisionsrapporten.

Projektledare svarar för kvalitetssäkring gentemot uppgiftslämnare och av de insamlade uppgifter som används i analysen. Projektledaren har det primära ansvaret för att den analys och de bedömningar och förslag som förs fram är tillräckligt underbyggda.

Ansvarig för kvalitetssäkring har det övergripande ansvaret för att kontrollera om granskningen har en tillräcklig yrkesmässig och metodisk kvalitet samt att det finns en överensstämmelse mellan revisionsfrågorna/kontrollmålen, metoder, fakta, slutsatser/bedömningar och framförda förslag.

8 ANSVARIGA FÖR GRANSKNINGENS GENOMFÖRANDE

Projektledare:

Marianne Harr
godkänd revisor
certifierad kommunal revisor

Kvalitetssäkring:

Leif Gabrielsson
revisionsdirektör
regionens revisionskontor